

The World's Largest Open Access Agricultural & Applied Economics Digital Library

This document is discoverable and free to researchers across the globe due to the work of AgEcon Search.

Help ensure our sustainability.

Give to AgEcon Search

AgEcon Search

<http://ageconsearch.umn.edu>

aesearch@umn.edu

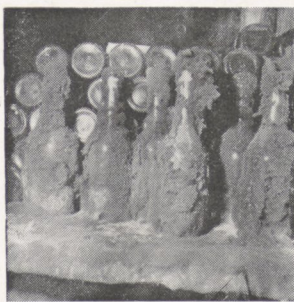
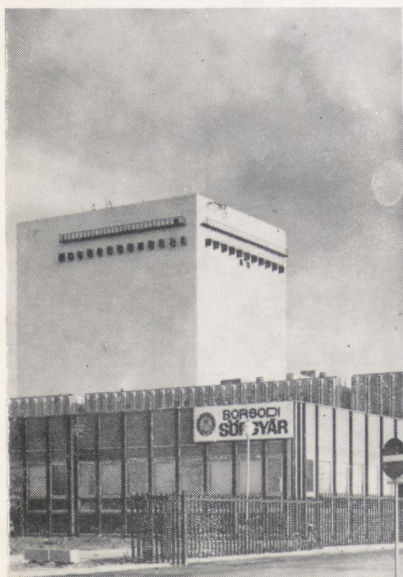
*Papers downloaded from **AgEcon Search** may be used for non-commercial purposes and personal study only. No other use, including posting to another Internet site, is permitted without permission from the copyright owner (not AgEcon Search), or as allowed under the provisions of Fair Use, U.S. Copyright Act, Title 17 U.S.C.*

No endorsement of AgEcon Search or its fundraising activities by the author(s) of the following work or their employer(s) is intended or implied.

281.8
G25

CoR/DCB

gazdálkodás

A TARTALOMBÓL

A mezőgazdaság helyzete és fejlesztésének perspektívái ipari környezetben

Borsod-megye élelmiszeripara

Tokajhegyalja fejlesztése

Az Északmagyarországi Hús-marhatartási Rendszer eredményei

A kedvezőtlen adottságú termelőszövetkezetek helyzete és fejlesztése

A mezőgazdasági termelőszövetkezetek hitelkapcsolatainak alakulása Borsod megyében

Növénytermelési géprendszerek alkalmazása a Borsod megyei állami gazdaságokban

A MEZŐPANEL Közös Vállalat helyzete és feladatai

A Tokajhegyaljai Állami Gazdasági Borkombinát megszervezése és tapasztalatai

A termelőszövetkezetek szakember- és szakmunkás-ellátottságának helyzete

A mezőgazdasági kutatás helyzete Észak-Magyarországon

Az AGROBER Tunéziában

XXII. évf. 78. 2.

TARTALOM

<i>Ladányi József</i> : A mezőgazdaság helyzete és fejlesztésének perspektívái ipari környezetben	1
<i>Fejes László</i> : Borsod megye élelmiszeripara	9
<i>Havasi Béla</i> : Tokajhegyalja fejlesztése	19
<i>Békési Gyula — Virág Lajos</i> : Az Északmagyarországi Húsmarhatartási Rendszer eredményei	25
<i>Szabó István</i> : A kedvezőtlen adottságú termelőszövetkezetek helyzete és fejlesztése	31
<i>Dióssi Géza</i> : A mezőgazdasági termelőszövetkezetek hitelkapcsolatainak alakulása Borsod megyében	37

VITA

<i>Kovács Kálmán</i> : Kinek és minek a vására?	44
---	----

A GAZDÁLKODÁS GYAKORLATÁBÓL

<i>Kiss József</i> : Növénytermelési géprendszerek alkalmazása a Borsod megyei állami gazdaságokban	43
<i>Lódi György</i> : A MEZŐPANEL Közös Vállalat helyzete és feladatai	51
<i>Kapás Pál</i> : A Tokajhegyaljai Állami Gazdasági Borkombinát megszervezése és tapasztalatai	54

SZEMLE

<i>Németh Pál</i> : A termelőszövetkezetek szakember- és szakmunkás-ellátottságának helyzete	57
<i>Majoros László</i> : A földhasználat tapasztalatai Borsod-Abaúj-Zemplén megyében	60

TUDOMÁNYOS ÉLETÜNK

<i>Szalai György</i> : A mezőgazdasági kutatás helyzete Észak-Magyarországon	64
<i>Fürjész István</i> : A Magyar Agrártudományi Egyesület Borsod megyei tevékenysége	67

PILLANTÁS A VILÁGBA

<i>Szunyogh János</i> : Moldáviai tapasztalatok	69
<i>Balogh Dávid</i> : Az AGROBER Tunéziában	71
<i>S. Leölkes Lajos</i> : Érdekli...?	74

TALLÓZÁS

Az irodalmi lapokról	74
----------------------------	----

SZAKIRODALOM

<i>Erőss László</i> : Az üzemi demokrácia és az emberi kapcsolatok (<i>Czakó Ágnes</i>)	77
---	----

A MEZŐGAZDASÁG HELYZETE ÉS FEJLESZTÉSÉNEK PERSPEKTÍVÁI IPARI KÖRNYEZETBEN

LADÁNYI JÓZSEF dr.

Borsod-Abaúj-Zemplén megye népességénél, területi méreténél, a termelésben betöltött szerepénél fogva az ország vérkeringésében, gazdasági életében mindig meghatározó szerepet töltött be. Itt találkozik a síkság a hegyvidékkel, a természeti szépségekben gazdag Zempléni és Bükk hegység mentén terül el a történelmi hírértékű tokajhegyaljai, és a viszonylag fiatal múltra visszatekintő bükkaljai borvidék. A föld természeti kincsei, a hagyományos ipari múlt dinamikus iparfejlesztést eredményezett és megváltoztatta a megye régi arculatát. A lakosság jelentős része aprófalvas településeken él, az erőteljes iparosodás azonban megsokszorozta a városi lakosok számát is és új szocialista városok jöttek létre.

E rövid értékelésben arra törekedtem, hogy képet kapjon az olvasó Borsod megye termelési struktúrájáról, elsősorban az ipar és a mezőgazdaság kölcsönhatásáról, a mezőgazdasági termelés eredményeiről és gondjairól. Azt kívántam érzékeltetni, hogy a termelés adottságai és a fejlett ipar némely területen — például munkaerőhelyzetnél — hogyan érezteti hatását? A megye mezőgazdaságának dolgozói azon munkálkodnak, hogy teljesítsék a termelési feladatokat, ellensúlyozzák a hátrányos körülményekből fakadó helyzetet, de sokszor nem tudják kiküszöbölni a negatív tényezők hatását. Saját munkájuk mellett — a problémák megoldása érdekében — igénylik az országos szervek figyelmét és megkülönböztetett támogatását.

A MEGYE MEZŐGAZDASÁGÁNAK ÁTTEKINTÉSE

Borsod megye az ország földterületének közel 8, szántóterületének 6, gyep-területének csaknem 10 és erdőterületének közel 10%-át foglalja magába.

Állatállománya is jelentős. Az ország szarvasmarha-állományának több mint 7, tehénállományának 7—8, juhállományának közel 7%-a a megyében található. A megye ipari jellegű, azonban az ország kenyérgabona-termésének csaknem 5, az értékesített vágómarha súlyának 6 és a tehéntejnek majdnem 7%-át termeli meg. A megye területét és népességét tekintve az ország második legnagyobb megyéje.

A felszabadulás előtt a feudális, illetve félféudális mezőgazdaság jellemezte a megyét, de Diósgyőr, Ózd, Rudabánya és Borsodnádásd gyáripára és bányászata már akkor is a nagyipar méltó reprezentánsa volt.

Az 1935. évi statisztika szerint a megye mezőgazdaságára a nagybirtok-rendszer nyomta rá a bélyegét. A nagybirtokosok tulajdonában volt a földterület 49%-a, a törpebirtokosok pedig 10–11%-át művelték a megye területének. Ebben az időszakban a lakosság zöme a mezőgazdaságban dolgozott, arányuk az összes lakosságon belül 57% volt.

A mezőgazdaság szocialista átszervezése óta a mezőgazdaságban foglalkoztatottak száma folyamatosan csökkent, az ipari dolgozóké pedig többszörösére nőtt. Jelenleg az állami és szövetkezeti szektor aktív keresőin belül az ipari foglalkoztatottak aránya 51%, a mezőgazdasági foglalkoztatottaké pedig 16%.

Az ipari termelés növekedése elsősorban a mezőgazdaságból vonta el a munkaerőt, ami a mezőgazdasági termelés fejlődése és gépesítése következtében természetes folyamat volt még akkor is, ha ez időszakonként gondot okozott a mezőgazdasági nagyüzemeknek.

A felszabadulás történelmi változást hozott a megye lakosságának életében, iparának és mezőgazdaságának fejlődésében. A régi ipari városok a fejlett szocialista nagyipar kialakulásának bázisát képezték, amelyhez olyan új iparágak is csatlakoztak, mint a vegyipar. Az ipar fejlődésével párhuzamosan nőtt naggyá Miskolc, Ózd, és jöttek létre az új szocialista városok, Kazincbarcika, Leninváros.

A megye ipari *súlyát* bizonyítja, hogy a népgazdasági beruházásokból 10–12%-ban, a nagyberuházásokból 25–30%-ban, az ipari beruházásokból pedig 17–18%-ban részesül. A mezőgazdaság részesedése az ország mezőgazdasági beruházásaiból megközelíti a 6%-ot.

Az elmúlt évtizedben jelentős *élelmiszeripari beruházások* valósultak meg a megyében. A lakosság jobb ellátását, a bővülő exportot szolgálják az új, nagy kapacitású élelmiszeripari üzemek, mint például a Miskolci Húskombinát, a Borsodi Sörgyár, a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Tejipari Vállalat, a Magyar Hűtőipar miskolci gyára, a kazincbarcikai, sátoraljaújhelyi és miskolci sütőipari vállalatok. Rekonstrukciót végeztek — egyúttal bővítették kapacitásukat — a Szerencsi Cukorgyár és Csokoládégyár, a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Gabonaforgalmi és Malomipari Vállalat és az egyéb, korábban épült üzemek is.

Borsod megye az elmondottak alapján napjainkban az ország egyik legdinamikusabban fejlődő ipari megyéje, amelynek szocialista mezőgazdasága „ipari környezetben” fejlődik.

A mezőgazdaság szocialista átszervezése a 60-as évek elején befejeződött. A mezőgazdaság egészében uralkodóvá váltak a szocialista termelési viszonyok, a megtermelt termékek nagy része a szocialista szektorból származik, de a megye sajátosságaiból adódóan egyes állati termékek és zöldségfélék jelentős részét a háztáji, kisegítő és egyéb gazdaságok adják.

Borsod megye nem tartozik a mezőgazdaságilag kedvező adottságokkal rendelkező megyék közé, a terület több mint 60%-a erózióval károsított *hegy- és dombvidék*. Talaja savanyú erdőtalaj, melynek felső rétege lemosódott, ezért gyenge termőképességű. A síkvidéki területek, folyóvölgyek aránya közel 40%, gyakran ár- és belvízzel veszélyeztetettek, ahol a jobb talajok mellett a szikes és homoktalajok is megtalálhatók.

Megoldatlan a megye *ár- és belvízvédelmének* kérdése. Ezért az e területeken folyó gazdálkodás bizonytalan, sokszor jelentősek a termés kiesések, a pénzügyi veszteségek. Szinte két-háromévenként megismétlődik az elemi károk okozta veszteség, amely a gazdaságok pénzügyi helyzetét kritikussá teszi. A kiesések

egy részét az emberi igyekezet pótolni tudja, de a szövetkezetek gazdasági stabilitása megrendül, ugyanakkor az üzemviteli helyzet romlásával megtorpan a fejlesztések amúgy is lassú üteme.

A mezőgazdasági üzemek 45%-a kedvezőtlen adottságú, emiatt akkumulálóképességük jóval az országos átlag alatt marad. Jellemző, hogy a megyében a közös művelésű termőterület egy hektárjára jutó állóeszközzérték az országosnál mintegy 40%-kal alacsonyabb.

Az elmondottakból következik, hogy az országos szinten meghatározott fejlődésdinamikától a megye mezőgazdasága továbbra is elmarad. Látszólag ellentmond ennek az a tény, hogy az utóbbi évtizedben — változatlan áron számolva — a mezőgazdaság szocialista szektora 36%-kal növelte termelési értékét, ami az országos 26%-os növekedést meghaladta. Ez viszont csak arányaiban érvényes, volumenét tekintve — az alacsonyabb szintről való indulást figyelembe véve — az országos átlag alatt van.

A gazdaságok — gyengébb felhalmozóképességükből eredően — pénzforrásokban szegények, ezért csak kevésbé eszközigényes, extenzív jellegű beruházásokra képesek. Ez egyben meghatározza a termelés *irányát*, szerkezetét, az egyes ágazatok arányát. Adottságaink a hegy- és dombvidéken a kisebb eszközigenyű húsmarhatartásnak, a juhtenyésztésnek kedveznek; a síkvidéki részekben a tejtermelést, a sertés- és baromfitenyésztést és a legfontosabb árunövények termelését tesszik lehetővé.

Megyénk mezőgazdasága — gyengébb adottságaink és lehetőségeink ellenére — az elmúlt 32 év alatt *többet fejlődött*, mint korábban egy évszázad folyamán. A tudományos-technikai forradalom nemcsak a termelésben eredményezett hatalmas méretű növekedést, hanem a technika térhódításával megyénkben is átforgalmazódott a mezőgazdasági termelés, megváltozott a paraszti életforma.

A fejlődés útját jól mutatja a mezőgazdaság anyagi-műszaki ellátottságának javulása és a termelés növekedése. Több ezerre tehető ma már azoknak az erő- és munkagépeknek a száma, amelyek a termelést segítik. A 100 hektár szántóterületre jutó traktorkapacitásunk 69 lóerőt tesz ki, ami sajnos elmarad az országos 75 lóerőtől. Az 1931–1940-es években 1 hektár szántóterületre 1,6 kg műtrágya-hatóanyagot használtak fel megyénkben; napjainkban közel 200 kg-ot. Ez a növekedés ugyan nagy fejlődést tükröz, de még mindig elmaradunk az országos színvonalától, hiszen országos átlagban már 280 kg/ha a műtrágyahatóanyag-felhasználás. Vannak azonban olyan megyék is, például Fejér és Baranya megye, ahol 373, illetve 327 kg műtrágya-hatóanyag jut 1 hektárra.

Borsod megye termőterületének 45%-át az erdő- és gyepterületek alkotják, ezek zömmel a hegy- és dombvidéken találhatók. A nagy kiterjedésű erdőterületek, valamint az építőipari alapanyag-lelőhelyek lehetőséget nyújtanak a mezőgazdasági nagyüzemeknek *alapterveken kívüli* tevékenység folytatására. Ebből a tevékenységből származik a közös gazdaságok termelési értékének 20%-a. A lejtőkön található gyepterületek hasznosítása jelenleg, de a jövőben is — a kisebb eszközigenyű — húsmarhatartással és juhtenyésztéssel valósítható meg.

A két főágazat pozícióját mutatja, hogy a gazdaságok árbevételének 34%-a a növénytermelésből, 30%-a pedig az állattenyésztésből származik.

A NÖVÉNYTERMELÉS HELYZETE

A növénytermelés vetésszerkezetében a legnagyobb arányt a *gabonafélék* képezik, de fő növényeink közé tartozik a kukorica, a napraforgó, a pillangósok, a burgonya, a cukorrépa és a zöldségfélék.

A lakosság *zöldségellátásának* javítására fokozott figyelmet fordítunk, hiszen a munkáslakta területeken és a városokban élő lakosság igénye évről évre emelkedik. A múlt évben először sikerült jelentősen növelni a zöldségtermő területet, de növekedett a fólia alatti zöldségtermő terület is. A nagyobb területeken a hozamok is kedvezőbben alakultak, magasabbak voltak, mint a korábbi években; ennek következtében kínálati piac alakult ki a zöldségnél, sőt elhelyezési gondok is jelentkeztek. Ez egy kicsit a termelők kedvét szegte és negatív hatással lehet a zöldségtermelés jövőbeni alakulására.

A szántóföldi növénytermelésben is emelkedtek a területegységre jutó *hozamok*. Különösen szembetűnő ez, ha a múlthoz viszonyítjuk eredményeinket. Búzából például az 1931–1940. évi 14 q/ha-os átlagterméssel szemben jelenleg a termelőszövetkezetek 31–32 q/ha-t, kukoricából pedig a 19 q/ha-ral szemben 30–32 q-t termelnek hektáronként.

A nagyüzemek vetésszerkezetében a burgonya és a cukorrépa vetésterületi aránya nem nagy, jelentőségüknél fogva mégis a fő növények közé tartoznak. Burgonyából és cukorrépából a hozamok mérsékelten növekedtek, de számos olyan gazdaság van, amelyik például burgonyából a 250–300 q/ha, cukorrépából pedig a 300–350 q/ha átlagtermést is eléri. Az elmúlt években a cukorrépa vetésterületének tervezett növekedése nem valósult meg teljes mértékben; ennek elsősorban a kedvezőtlen időjárás volt az oka, de a gazdaságok sem tettek meg mindent a jó termés feltételeinek biztosítása érdekében.

Szinte minden növény termelésénél problémát jelent, hogy az átlaghozamok *nagy szóródást* mutatnak még az azonos vagy alig eltérő adottságok között gazdálkodó nagyüzemek esetében is. A gyengébb gazdaságok átlaghozamai pedig 50%-kal is alacsonyabbak a legjobb termelési eredményeket felmutató gazdaságok termésátlagainál.

Sajnos, nagy a lemaradás a *takarmánytermelésben* is, mert nem használják ki megfelelően a gyepterületek termőképességét. Nem sikerült lényegesen emelni a gyepek hozamát, pedig sok példa van arra, hogy intenzív kezeléssel megsokszorozható a termés mennyisége. A gyepek fűtermésének növelésével zömében ki lehetne elégíteni az állatok szálaltakarmány-igényét, ezáltal jelentős szántóföldi terület szabadulna fel más növények termelésére.

A *gyümölcs- és szőlőtermő terület* ugyan nem nagy, de termelési értéke az üzemi bevételek jelentős részét képezi. A nagyüzemek korszerű ültetvényekkel rendelkeznek, nagy termésátlagokat érnek el és az export is jelentős.

A *tokajhegyaljai borvidéken* rekonstrukcióra, korszerűsítésekre került sor, s jelentős mértékben növekedett a termelés. Ma már nem ritka a 80–100 q-s hektáronkénti szőlőtermés sem. A tokaji borok azonban mindig a minőségükről voltak híresek, ezért a borvidék fejlesztését a minőség érdekében folytatjuk tovább. Ismert a mennyiség és a minőség közötti összefüggés, ezért számos egyéb kérdés mellett meg kell találni Tokajhegyalján a kettő közötti összhangot, mert a minőséget az időjárás amúgy is nagymértékben befolyásolja. A nagy hozamok elérése ma már Tokajhegyalján is lehetséges, hiszen a termeléshez szükséges technikai eszközök rendelkezésre állnak, a hatékony növényvédelmet már két helikopter munkája segíti.

Tokajhegyalja fejlesztése túllépi a megyei érdekeket. A szabályozók változása, a felvásárlási árak bizonyos mértékű rendezése sokat segített a borvidék fejlesztésében, de még mindig nem teljesen megoldott az ágazat helyzete. Ez is hozzájárul ahhoz, hogy gondjaink vannak az V. ötéves terv fejlesztési célkitűzéseinek maradéktalan teljesítésében.

Bükkalján — részben a vörösbort-programhoz kapcsolódva — tovább növekszik a borvidék nagyüzemi szőlőterülete.

AZ ÁLLATTENYÉSZTÉS FEJLESZTÉSE

A megye mezőgazdaságának másik fő ágazata az állattenyésztés, ellentétesen fejlődik. A felvásárolt állati termékek mennyisége folyamatosan növekszik, de idáig nem tudtuk elérni azt például, hogy a szarvasmarha-tenyésztésben az állatlétszám a tervezett szintet elérje.

Az állattenyésztésben a háztáji, kisegítő és egyéb gazdaságok szerepe igen nagy, hiszen a tehénlétszám fele, a kocalétszám 60—70%-a itt található. A kisállattenyésztésben belül nyúl- és galambtenyésztést csak kisgazdaságok folytatnak.

A termékek nagy része a nagyüzemekből származik, de a központi árualapok egy részét a kistermelők adják. Az állami és a szövetkezeti szervek az előző években mintegy 10—12%-kal több mezőgazdasági terméket vásároltak fel a kistermelőktől, mint a korábbi időszakban.

A kisgazdaságokban erőteljesen csökken a tehénlétszám és ez érzékenyen érinti a megye állattenyésztését. A szarvasmarha-tenyésztésben a nagyüzemek a jelenlegi körülmények között nem tudnak eleget tenni annak a követelménynek, hogy pótolják a kisgazdaságokban bekövetkezett csökkenést és ugyanakkor megyei szinten a kívánt mértékű tehénlétszám-növekedést lehetővé tegyék. Ezért a tehénlétszám sokszor stagnál, illetve kismértékben csökken. A sertés-tenyésztésben szintén jelentős a kisüzemi arány, a tenyésztői kedv viszont jelentős kocalétszám-növekedést eredményezett az elmúlt években.

A nagyüzemi fejlesztések mellett külön gondot fordítunk arra, hogy a kistermelőknél az állatlétszám csökkenése mérséklődjön, illetve megszűnjön. Ennek érdekében egyre szervezettebbé válik a takarmányforgalmazás és javul a nagyüzemek, vállalatok kistermelést segítő, integráló tevékenysége. A takarmánytáp-ellátásban vannak még gondjaink, mindenekelőtt a megye periférikus területein.

A juhtenyésztés fejlesztésének közgazdasági feltételei rendelkezésre állnak, a gazdaságok fejlesztési elképzelései megegyeznek a megyei célkitűzésekkel.

Az állati termékek termelésében elért eredményeink számottevőek, de ha az átlaghozamokat nézzük, akkor már nem lehetünk minden esetben elégedettek. Növekszik ugyan a tehenenkénti *tejhozam*, de ez szektoronként és gazdaságonként rendkívül differenciált. Jobbak a termelési feltételei az állami gazdaságokban, de a termelőszövetkezeteknél tapasztalható — egy tehenre jutó, közel 2000 literes — lemaradást elfogadhatóan megindokolni nem lehet. Sok termelőszövetkezetben megközelítik már a tehenenkénti 4000 literes tejtermelést, de van még számos 1500 liter alatti tehenenkénti tejhozamot produkáló szövetkezet is. Az egy tehenre jutó tejtermelésben az országos átlagtól 300—400 literrel elmaradunk.

A közös gazdaságok *tejtermelésben való lemaradásának számos okát* látjuk.

A legtöbb probléma a takarmányozásban fordul elő. Sokszor és sok gazdaságban hiányzik az állatállomány részére a termelés magasabb színvonalához szükséges megfelelő összetételű takarmánymennyiség. Kevés gondot fordítanak a borjuszaporulat növelésére és az állategészségügyi feltételek megteremtésére. Több gazdaságban a termeléshez szükséges munkaerő sem áll rendelkezésre. Sokat vétenek egyes gazdaságok a gépi fejés szabályainak be nem tartásával. Nem alkalmaznak megfelelő bérezési és munkaszervezeti formát. Ezek a problémák nemcsak alacsonyabb színvonalú termeléshez vezetnek, hanem a létszámnövekedésnek is akadályozó tényezői.

A nagyüzemi sertés- és baromfitenyésztés hozamai kielégítőek, a termelés koncentráltan, modern üzemekben folyik.

A GAZDÁLKODÁS ALAKULÁSA

A növénytermelésben és az állattenyésztésben a termelés növeléséhez nagymértékben hozzájárult a *koncentráció és szakosodás*, valamint a különböző termelési rendszerekhez való csatlakozás. A mezőgazdaság szocialista átszervezésének időszakában 361 termelőszövetkezet volt a megyében; egyesülések következtében jelenleg 111 *termelőszövetkezetünk* van. A közös gazdaságok *átlagterülete* 836 hektárról 3300 hektárra növekedett. A 12 *állami gazdaság* száma az összevonások következtében 7-re csökkent, átlagterületük gazdaságonként 6511 hektár. Egyszerűsödött a növénytermelés vetésszerkezete is. A nagyüzemek a korábbi 20–22 növény helyett ma 6–10 növény termelésével foglalkoznak.

A szántóterület több mint egyharmadán, a bükkaljai szőlőterületek egy részén *termelési rendszerben* folyik a termelés, és a nagyüzemi állatállomány 30–35%-a szintén valamilyen rendszerhez kapcsolódva termel. Megyénkben jött létre az Északmagyarországi Húsmarhatartási Rendszer, melynek rendszergazdája a Léhi Állami Gazdaság. Ehhez a rendszerhez már 7 hegy- és dombvidéki termelőszövetkezet csatlakozott. Megalakult a Borsodi Gyümölcstermelési Rendszer, melynek gesztora a Bodrogi Állami Gazdaság.

Mindebből megállapíthatjuk, hogy a megye mezőgazdasága eredményesen fejlődött. Egyre jobban megfelel azoknak a népgazdasági igényeknek, amelyek a lakosság élelmiszer-fogyasztásának magasabb színvonalú kielégítéséhez vezetnek. A megye mezőgazdaságára a hozamok emelkedése és a termelési érték növekedése a jellemző. Számos tényező kedvezőtlen, negatív hatásaként mégis csökkent az üzemi felhalmozóképeség, olykor a tartalékalapok nagy része is felhasználásra kerül, de közrejátszik ebben az is, hogy folyamatosan emelkednek a termelés költségei is.

A gyengébb eredmények következtében és bizonyos mértékben a szabályozó rendszer hatásaként a fejlesztésialap-képzés például 35–40%-kal romlott; emiatt a tervidőszak fejlesztési célkitűzéseinek megvalósítása — mint például az új állatférőhelyek nagyobb ütemű építése, az ültetvények telepítése — bizonytalanra válik, illetve nagy részük csak a tervidőszak végére valósul meg. Termelésbe állításuk, funkcionálásuk pedig csak a következő tervidőszak első éveire várható.

A TOVÁBBHALADÁS FELADATAI

Az elmondottak ismeretében hogyan lehetne meghatározni megyénk mezőgazdaságának kilátásait és további feladatainkat? Borsod-Abaúj-Zemplén megye

ipari környezetben fejleszti mezőgazdaságát. A lakosság egyre nagyobb része él és dolgozik a nagy ipartelepüléseken, a városokban. Az élelmiszerekkel szembeni igény fokozódásával kell számolni, ezért erőteljesebb mértékben kell növelni a termelést. Adottságaink jobban hasznosíthatók a termelés feltételeinek további javításával. Ennek érdekében legfontosabb feladatainkat a következőkben jelölhetjük meg:

Úgy kell igazodni adottságainkhoz, hogy a legnagyobb termelési eredményeket és jövedelmet biztosító *termelési szerkezet* alakuljon ki megyénk mezőgazdaságában és ilyen körülmények között használjunk ki a termelés fokozásában rejlő minden lehetőséget.

A *hozamok növelésének* feltétele a tartalékok feltárása, a termelőkapacitások maximális kihasználása, a folyamatban levő beruházások időben történő befejezése, hogy azokat minél előbb a termelés érdekében hasznosíthassuk.

A tervidőszakra tervezett új *termelőkapacitások* létrehozása döntő módon hozzájárulhat termelési terveink teljesítéséhez. Az előirányzott állatférőhelyek megépítése, ültetvények telepítése ezért fontos feladatunk.

Az *anyag-műszaki ellátás* javítása, folyamatossága, elengedhetetlen feltétele a nagyobb terméseredmények elérésének.

Minden területen törekedni kell a *hatékonyság* növelésére, de elsősorban az eszközhatékonyságnak kell szerepet kapnia. Ezt elsősorban az álló és forgóeszközök közötti helyes aránnyal lehet megteremteni. A föld rendeltetésszerű használatában a termelés növelésének még további tartalékai vannak.

A jól működő gazdaságok eredményei bizonyítják, hogy a korszerű *technológia* alkalmazása, megfelelő munkaszervezés mellett nagyban hozzájárul a termelés növeléséhez. Ezért támogatjuk — ahol a feltételek adottak vagy megteremthetők — a termelési rendszerek keretében történő termelést. Ez nagyban hozzájárulhat a termelésben mutatkozó üzemi különbségek megszüntetéséhez.

A fokozódó igényeket csak az állatállomány tervezett növekedésének elérése esetén tudjuk kielégíteni. Ezért elsősorban a nagyüzemekben szükséges dinamikusabban növelni az állatlétszámot.

A nagyobb terméseredmények — számos egyéb tényező mellett — csak *termelékenyebb fajtákkal* érhetők el, ezért minden ágazatban — a feltételek megteremtése után — termelésbe kell állítani a kipróbált nagyobb hozamú fajtákat és hibrideket.

A nagyüzemi termelés megalapozott *koncentrációját* és *szakosítását* tovább kívánjuk folytatni, mert ez egyik lehetősége a termelési eredmények növelésének.

Előrehaladásunk érdekében arra van szükség, hogy a rendelkezésre álló *anyagforrások ne elaprózottan* kerüljenek felhasználásra, hanem koncentráltan, termelési társulások, egyesülések létrehozásával.

Автор даёт обширную картину производства, взаимовлияния промышленности и сельского хозяйства, специфических условий и результатов сельскохозяйственного производства области Боршод, знакомит с задачами развития и связанными с этим трудностями.

Vom Verfasser wurde ein umfangreiches Bild über die Produktion im Komitat Borsod, über den gegenseitigen Wechselwirkungen zwischen der Landwirtschaft und der Industrie, über den Eigenheiten und Ergebnissen der landwirtschaftlichen Produktion, gegeben. Auch die Aufgaben der Förderung und die mit diesen zusammenhängenden Sorgen wurden erörtert.

The author gives an overall picture of the production structure in Borsod county, particularly of interrelations between industry and agriculture and of the results of agricultural production and outlines the tasks of further development and the related difficulties.

Aszfaltozott gyümölcsös

Egy Drezda melletti gyümölcsösben 1 mm vastag aszfaltréteggel borították a gyümölcsfák közötti területet, amivel elérték, hogy a tavaszi napsütés rövidebb idő alatt melegíti fel a földet, amely hosszabb ideig nedves marad, a gyümölcs

rövidebb idő alatt érik be, és egy-egy gyümölcsfáról átlagosan 5 kg-mal több termést takarítanak be. A módszert eredményesen alkalmazták a burgonyatermelésnél is.

(Megjelent a Scienteia, 1977. aug. 17-i cikke nyomán a Világ Mezőgazdasága 41—42. számában.)

OLVASÓINK TÁJÉKOZTATÁSÁRA

A „HUNYADI” MEZŐGAZDASÁGI TERMELŐSZÖVETKEZET FŐBB PÉNZÜGYI MUTATÓINAK ALAKULÁSA, SZALÁNTA

Megnevezés	1976. évben	1977. évi várható	Index (1976=100)
Bruttó állóeszközüérték, ezer Ft	108 362	114 699	105,8
Egy dolgozóra jutó bruttó állóeszközüérték, Ft	218 472	234 079	107,1
Nettó állóeszközüérték, ezer Ft	78 303	83 731	106,9
Egy dolgozóra jutó nettó állóeszközüérték, Ft	157 869	170 880	108,2
Forgóeszköz értéke, ezer Ft	42 623	40 449	94,9
Bruttó vagyon összesen, ezer Ft	150 985	155 148	102,8
Nettó vagyon összesen, ezer Ft	120 926	124 180	102,6
Árbevétel	108 366	114 402	105,5
Halmazott termelési érték	113 713	118 843	104,5
Halmazatlan termelési érték	83 841	88 843	106,0
Bruttó jövedelem	17 333	24 199	139,6
Egy dolgozóra jutó bruttó jövedelem, Ft	34 945	49 386	141,3